

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний
Кафедра фінансів, обліку і аудиту

РОБОЧА ПРОГРАМА

Назва освітнього компонента	Організація обліку та контролю на підприємствах залізничного транспорту
Код та назва спеціальності	D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Назва освітньої програми	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рівень освіти	другий (магістерський)
Форма навчання	Денна / заочна
Семестр	2
Кількість кредитів ЄКТС	6
Форма підсумкового контролю	залік
Розробник програми	Кірдіна Олена Григорівна, професор професор кафедри фінансів, обліку і аудиту

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Галузь знань: : D «Бізнес, адміністрування та право»

Вибірковий : цикл професійної підготовки

Курс: 1 / Семестр: 2

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Кірдіна Олена Григорівна, д.е.н, професор

Профайл викладача – <http://kart.edu.ua/staff/kirdina-olena-grigorivna-2>

Контактна інформація - lenakirdina@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <http://rasp.kart.edu.ua>

Сторінка курсу в MOODLE -

МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою є формування у здобувачів освіти сучасної системи теоретичних знань та опанування вмінь і навичок із ведення організації обліку та контролю на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням загальноприйнятих принципів та Національних Положень (Стандартів) бухгалтерського обліку.

Основними завданнями освітнього компонента є:

- надання здобувачам теоретичних знань і розуміння основних положень , необхідних для організації облікового процесу на залізничному транспорті, починаючи з формування облікового апарату , організації приймання та обробки первинних бухгалтерських документів, контролем за обліковим процесом, закінчуючи складанням фінансової та галузевої звітності з використанням цифрових технологій
- виконання здобувачами комплексу практичних завдань, що забезпечує набуття здобувачами цілісної системи знань і умінь виконувати типові завдання фахівців з організації обліку та контролю на підприємствах залізничного транспорту;
- розробленням методичних рекомендацій і завдань для самостійної роботи з вивчення освітньої компоненти, виконання експрес-контрольних робіт, виконання контрольних модульних робіт, виконання вибіркового завдань, що слугує засобом формування у здобувачів здібностей до виконання функціональних обов'язків фахівців з організації обліку та контролю на підприємствах залізничного транспорту, проведення презентації .

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни

за цим критерієм.

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у сфері професійної діяльності з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Заплановані загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу.
- СК02. Здатність організовувати обліковий процес та регламентувати діяльність його виконавців у відповідності з вимогами законодавства та менеджменту підприємства.
- СК03. Здатність застосовувати теоретичні, методичні і практичні підходи щодо організації обліку, контролю, планування та оптимізації податкових розрахунків.
- СК07. Здатність формулювати завдання, удосконалювати методики та впроваджувати сучасні методи фінансового та управлінського обліку, аналізу, аудиту і оподаткування у відповідності зі стратегічними цілями підприємства.
- СК08. Здатність виконувати адміністративно-управлінські функції у сфері діяльності суб'єктів господарювання, органів державного сектору.
- СК09. Здатність здійснювати діяльність з консультування власників, менеджменту підприємства та інших користувачів інформації у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.
- СК11. Здатність ідентифікувати вплив інтеграційних процесів на тактику реалізації політики залізничного транспорту, визначати перспективні напрямки розвитку залізничної галузі, оцінювати існуючі умови, проблеми та переваги, визначати їх вплив на практику обліку та оподаткування

Результатами навчання (ПР):

ПР02. Знати теорію, методику і практику формування облікової інформації за стадіями облікового процесу і контролю для сучасних і потенційних потреб управління суб'єктами господарювання з урахуванням професійного судження.

ПР04. Організовувати, розвивати, моделювати системи обліку і координувати діяльність облікового персоналу з урахуванням потреб менеджменту суб'єктів господарювання.

ПР06. Визначати інформаційні потреби користувачів облікової інформації в управлінні підприємством, надавати консультації управлінському персоналу суб'єкта господарювання щодо облікової інформації.

ПР07. Розробляти внутрішньофірмові стандарти і форми управлінської та іншої звітності суб'єктів господарювання.

ПР09. Формувати фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами для суб'єктів господарювання на корпоративному рівні, оприлюднювати й використовувати відповідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПР11. Розробляти та оцінювати ефективність системи контролю суб'єктів господарювання.

ПР12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

ПР18. Дотримуватися норм професійної та академічної етики, підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями

ПР 20. Розуміти теоретичні та методичні аспекти обліку та оподаткування господарської діяльності залізничної галузі, застосовувати їх в практичній діяльності для підвищення ефективності управління діяльністю залізничного транспорту

ПРН21. Вміти здійснювати облік, аналіз, аудит та оподаткування діяльності підприємств залізничного транспорту з урахуванням особливостей для формування своєчасної, достовірної інформації в системі прийняття управлінських рішень.

ПР22 Застосовувати фінансові технології у сфері обліку та оподаткування з метою використання резервів та пошуку можливостей розвитку та гармонізації фінансових інтересів споживачів послуг, залізничній галузі та держави

ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Знання, здобуті в процесі вивчення дисциплін за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – Фінанси, Мікроекономіка, Економіка підприємства, Бухгалтерський облік, Фінанси, Мікроекономіка, Фінансовий облік.

ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Освітні компоненти підготовки за ОС «магістр»: спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування», Фінансовий моніторинг і комплаєнс, Біржова справа та фондовий ринок. Переддипломна практика, Підготовка та захист кваліфікаційної роботи магістра.

ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітній компонент сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку (ЦСР):

Відповідність ЦСР	Очікувані результати навчання
Відповідність ЦСР	Очікувані результати навчання
ЦСР 4: Якісна освіта	Набуття конкретних професійних компетентностей (СК7 – організація обліку та складання контрольних звітів на підприємствах залізничного транспорту), що забезпечує якісну, доступну освіту та формує конкурентоспроможних фахівців у сфері транспорту
ЦСР 8: Гідна праця та економічне зростання	Формування фундаментальних знань про облік активів, пасивів та витрат у залізничному господарстві, що забезпечує прозорість і стабільність фінансової діяльності підприємств, сприяє ефективній організації праці та економічному зростанню галузі.
ЦСР 9: Інновації та інфраструктура	Опанування методів організації обліку та контролю, складання балансу і звітності формує основу для надійної системи бухгалтерського обліку на залізничному транспорті. Розуміння цих інструментів необхідне для обґрунтування інвестицій в розвиток інфраструктури та модернізацію матеріально-технічної бази.
ЦСР 12:	Набуття навичок ведення первинного обліку, проведення

Відповідність ЦСР	Очікувані результати навчання
Відповідальне споживання та виробництво	інвентаризації та контролю витрат формує основу для раціонального використання матеріальних і фінансових ресурсів, запобігання їх незаконному використанню, шахрайству та марнотратству у залізничному господарстві.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Модуль 1

Тема 1. Предмет, завдання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту.

Тема передбачає вивчення теоретичних засад та особливостей ведення бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням галузевої специфіки, складної організаційної структури та регульованого характеру діяльності. Розглядаються місце й роль обліку в системі управління на залізничному транспорті, об'єкти бухгалтерського обліку, принципи його ведення, нормативно-правове забезпечення та інформаційне значення облікових даних для прийняття управлінських рішень. Окрему увагу приділено впливу галузевих особливостей на формування фінансової звітності та забезпечення контролю за ресурсами підприємств залізничного транспорту, у тому числі в умовах воєнного стану.

Тема 2. Організаційно-економічна характеристика залізничного транспорту та особливості діяльності.

В темі вивчаються організаційно-економічні засади функціонування залізничного транспорту та особливостей господарської діяльності підприємств галузі. Розглядаються структура та функції філій залізничного транспорту, їх організаційно-правові форми, специфіка виробничих і управлінських процесів. Окрема увага приділяється ролі обліку в системі управління підприємствами залізничного транспорту та особливостям здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану.

Тема 3. Організація системи бухгалтерського обліку та формування облікової політики.

Тема вивчає організацію системи бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту та порядку формування облікової політики. Розглядаються структура й завдання облікових служб, особливості їх

побудови з урахуванням масштабів діяльності, галузевої специфіки та умов воєнного стану. Аналізується процес формування облікової політики підприємства, її роль у забезпеченні достовірності фінансової звітності, безперервності облікового процесу та інформаційного забезпечення управлінських рішень у кризових умовах. Значну увагу приділено організації документообігу, порядку складання й руху первинних документів в умовах обмеженого доступу до ресурсів, а також характеристиці централізованої, децентралізованої та змішаної форм організації бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту в період воєнного стану.

Тема 4. Організація обліку основних засобів

Тема передбачає вивчення організації бухгалтерського обліку основних засобів на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням їх технологічної складності, високої капіталомісткості та тривалого строку експлуатації. Розглядаються особливості побудови облікового процесу щодо визнання, класифікації та оцінки основних засобів, організація обліку їх надходження, внутрішнього переміщення, вибуття, а також порядок нарахування зносу й амортизації з урахуванням галузевої специфіки. Аналізуються питання документального забезпечення та інформаційного відображення операцій з основними засобами у фінансовій звітності підприємств залізничного транспорту. Особливу увагу приділено організації обліку інфраструктурних об'єктів залізниці, рухомого складу, об'єктів незавершеного капітального будівництва, модернізації та відновлення основних засобів. Особливий акцент зроблено на організаційних аспектах обліку основних засобів в умовах воєнного стану, зокрема на питаннях ідентифікації та документального підтвердження втрат, знецінення, пошкодження або знищення активів, а також формування облікової інформації для цілей фінансової звітності, контролю та отримання компенсацій і відшкодувань.

Тема 5. Організація обліку запасів

В темі розглянуті питання організації бухгалтерського обліку запасів на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням їх номенклатурної різноманітності, значних обсягів споживання та територіальної розосередженості структурних підрозділів. Розглядаються особливості організації облікового процесу щодо класифікації, оцінки, документального оформлення та відображення в обліку операцій з надходження, використання і вибуття запасів, а також побудова системи внутрішнього контролю за їх

збереженням і раціональним використанням. Окрема увага приділяється організації обліку матеріалів для утримання інфраструктури та рухомого складу, запасних частин, пально-мастильних матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів з урахуванням галузевої специфіки. Особливий акцент зроблено на організаційних аспектах обліку запасів в умовах воєнного стану, зокрема питаннях нормування та обмеження використання ресурсів, обліку втрат, знецінення, нестач і пошкоджень, а також належного документального підтвердження витрат і збитків для їх коректного відображення у фінансовій звітності та забезпечення контролю.

Тема 6. Організація обліку експлуатаційних витрат

Тема передбачає вивчення організації бухгалтерського обліку експлуатаційних витрат на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням технологічної складності перевізного процесу, особливостей формування собівартості перевезень та тарифного регулювання. Розглядаються питання побудови обліку та класифікації експлуатаційних витрат за видами перевезень, об'єктами калькулювання та центрами відповідальності. Аналізуються особливості документального оформлення витрат, розподілу загальновиробничих витрат, контролю за їх рівнем та відображення у фінансовій звітності підприємств залізничного транспорту. Окрему увагу приділено організації обліку експлуатаційних витрат в умовах воєнного стану, зокрема питанням обліку додаткових витрат, пов'язаних із забезпеченням безперервності перевезень, втрат від простоїв, пошкодження інфраструктури, а також формування облікової інформації для цілей контролю та відшкодування збитків.

Тема 7. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

В темі розглядаються особливості організації бухгалтерського обліку грошових коштів і дебіторської заборгованості на підприємствах залізничного транспорту відповідно до вимог чинного законодавства України та галузевої специфіки. Розглядаються питання організації обліку готівкових і безготівкових розрахунків, документального оформлення касових операцій, обліку руху коштів на поточних рахунках у банківських установах, а також контролю за дотриманням касової дисципліни та платіжної дисципліни контрагентів. Аналізуються особливості класифікації, оцінки та обліку дебіторської заборгованості, формування резерву сумнівних боргів, організація контролю за своєчасністю її погашення та відображення відповідних операцій у фінансовій звітності підприємств залізничного транспорту. Особливу увагу

приділено організаційним аспектам обліку грошових коштів і дебіторської заборгованості в умовах воєнного стану, зокрема обмеженням готівкових розрахунків, пріоритетному використанню безготівкових і платіжних інструментів, зростанню ризиків неплатежів, питанням знецінення дебіторської заборгованості.

Модуль 2

Тема 8. Організація обліку внутрішньогосподарських операцій.

Тема надає основи організації бухгалтерського обліку внутрішньогосподарських операцій на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням складної організаційної структури, територіальної розосередженості та багаторівневої системи управління. Розглядаються питання організації обліку внутрішньогосподарських розрахунків між структурними підрозділами, центрами фінансової відповідальності, обліку внутрішніх послуг і передачі ресурсів, а також порядок їх відображення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Аналізуються організаційні механізми контролю за взаєморозрахунками, узгодження внутрішніх оборотів і запобігання викривленню фінансових результатів діяльності підприємств залізничного транспорту. Особливу увагу приділено організаційним аспектам обліку внутрішньогосподарських операцій в умовах воєнного стану, зокрема забезпеченню безперервності розрахунків між підрозділами та обліку оперативного перерозподілу ресурсів.

Тема 9. Облік забезпечень і зобов'язань підприємств залізничного транспорту.

Тема передбачає вивчення організації бухгалтерського обліку забезпечень і зобов'язань підприємств залізничного транспорту з урахуванням специфіки їх господарської діяльності, тривалого виробничого циклу та значного обсягу довгострокових і поточних зобов'язань. Розглядаються питання класифікації, визнання, оцінки та документального оформлення зобов'язань, а також організація обліку забезпечень майбутніх витрат і платежів, у тому числі на оплату праці, відпусток, ремонт і відновлення інфраструктурних об'єктів. Аналізуються особливості побудови облікового процесу щодо контролю за зобов'язаннями, своєчасністю їх погашення та відображення відповідної інформації у фінансовій звітності підприємств залізничного транспорту. Особливу увагу приділено організаційним аспектам обліку забезпечень і зобов'язань в умовах воєнного стану, зокрема формуванню забезпечень під

ризиками та втрати, реструктуризації боргових зобов'язань, обліку відстрочених платежів..

Тема 10. Організація обліку розрахунків з персоналом.

Тема передбачає вивчення порядку організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням чисельності персоналу, змінного режиму роботи, підвищених вимог до безпеки руху та галузевих особливостей оплати праці. Розглядаються питання організації обліку нарахування основної та додаткової заробітної плати, доплат і надбавок, обліку відпрацьованого та невідпрацьованого часу, преміювання, а також нарахування і відрахування на соціальне страхування на підставі Положення про організацію праці на АТ «Укрзалізниця». Аналізуються особливості документального оформлення розрахунків з персоналом, побудова системи контролю за своєчасністю виплат та відображення відповідних операцій у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності підприємств залізничного транспорту. Особливу увагу приділено організаційним аспектам обліку оплати праці в умовах воєнного стану, зокрема виплатам за роботу в особливих умовах, обліку простоїв, мобілізації працівників та забезпеченню соціального захисту персоналу, що є критично важливим для підтримання безперервності роботи підприємств залізничного транспорту.

Тема 11. Організація обліку доходів від перевезень та фінансових результатів.

В темі надаються особливості організації бухгалтерського обліку доходів від перевезень і фінансових результатів діяльності залізничного транспорту з урахуванням специфіки перевізного процесу, тарифного регулювання та багаторівневої системи управління. Розглядаються питання класифікації та обліку доходів від пасажирських і вантажних перевезень, організація відображення витрат та визначення фінансових результатів за видами діяльності та центрами відповідальності. Аналізуються особливості документального оформлення операцій, контролю за достовірністю облікових даних та формування інформації для управлінських рішень і фінансової звітності. Особливу увагу приділено організаційним аспектам обліку доходів і фінансових результатів в умовах воєнного стану, зокрема контролю за надходженням коштів у складних логістичних умовах, відображенню витрат доходів через обмеження руху або пошкодження інфраструктури та забезпеченню фінансової стійкості підприємств залізничного транспорту.

Тема 12. Організація внутрішнього контролю та ревізії.

Тема передбачає вивчення організації системи внутрішнього контролю та проведення ревізій на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням складної організаційної структури та специфіки перевізного процесу. Розглядаються питання організації контролю за веденням бухгалтерського обліку, правильністю і своєчасністю оформлення господарських операцій, збереженням активів та достовірністю фінансової інформації. Аналізуються методи планування та проведення внутрішніх ревізій, оформлення результатів перевірок та впровадження заходів щодо усунення порушень. Особлива увага приділяється організації внутрішнього контролю і ревізій в умовах воєнного стану, зокрема забезпеченню безперервності контролю за рухом ресурсів, документального підтвердження операцій, запобіганню втрат і зловживань.

Тема 13. Фінансова та управлінська звітність

В темі розглянуто порядок формування фінансової та управлінської звітності на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням складної структури підприємств, системи управління та специфіки перевізного процесу. Розглядаються питання організації підготовки фінансових звітів відповідно до чинного законодавства та стандартів, обліку господарських операцій для забезпечення достовірності інформації, а також побудови управлінської звітності для внутрішніх потреб керівництва. Аналізуються організаційні механізми контролю за правильністю відображення даних, своєчасністю складання звітності та узгодженістю показників фінансових і управлінських документів. Особлива увага приділяється організаційним аспектам підготовки фінансової та управлінської звітності в умовах воєнного стану, зокрема забезпеченню достовірності та повноти інформації про збитки, відновлення інфраструктури, використання гуманітарної та міжнародної допомоги, а також підтриманню фінансової стійкості і прийняттю ефективних управлінських рішень у кризових умовах.

Тема 14. Автоматизація та цифровізація бухгалтерського обліку на залізниці

Тема передбачає вивчення автоматизації та цифровізації бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту з урахуванням складності перевізного процесу, масштабів діяльності та структури управління. Розглядаються питання впровадження інформаційних систем для ведення обліку основних засобів, запасів, грошових коштів, доходів і витрат, а також

внутрішньогосподарських операцій, забезпечення інтеграції облікових даних та формування фінансової і управлінської звітності. Аналізуються організаційні механізми контролю за достовірністю та своєчасністю даних, стандартизація документів і облікових процедур, а також забезпечення захисту інформації. Особлива увага приділяється організаційним аспектам цифровізації бухгалтерського обліку в умовах воєнного стану, зокрема забезпеченню безперервності облікового процесу, дистанційного доступу до інформації, збереженню даних при надзвичайних ситуаціях.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
1	Предмет, завдання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту	Ключові питання: • Поняття та предмет бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту. • Основні завдання бухгалтерського обліку у сфері перевезень та експлуатаційної діяльності. • Принципи ведення бухгалтерського обліку з урахуванням галузевої специфіки. • Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку: закони, стандарти, підзаконні акти та внутрішні регламенти підприємств. • Роль обліку у забезпеченні управлінських рішень та контролі за ресурсами. • Особливості організації обліку в умовах воєнного стану та вплив надзвичайних обставин на ведення бухгалтерського обліку. Завдання: • Проаналізувати предмет і завдання бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту. • Ознайомитися з нормативно-правовими актами, що регламентують ведення бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту. • Дослідити вплив галузевих особливостей та умов воєнного стану на організацію бухгалтерського обліку. • Сформулювати практичні рекомендації щодо забезпечення достовірності облікових даних та фінансової звітності у специфічних умовах

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		залізничного транспорту
2	Організаційно-економічна характеристика залізничного транспорту та особливості діяльності.	Ключові питання: • Структура та функції підприємств залізничного транспорту. • Організаційно-правові форми підприємства та їх вплив на облік і управління. • Особливості господарської діяльності залізничного транспорту • Роль обліку у формуванні фінансової та управлінської звітності. • Особливості організації діяльності та обліку в умовах воєнного стану. Завдання: • Проаналізувати організаційно-економічну структуру залізничного транспорту. • Визначити основні функції та взаємозв'язки підрозділів. • Оцінити специфіку господарської діяльності та її вплив на формування облікових даних. • Розробити рекомендації щодо забезпечення ефективного обліку та управління в умовах воєнного стану.
3	Організація системи бухгалтерського обліку та формування облікової політики.	Ключові питання: • Облікова політика як управління обліковим процесом на підприємстві, як основа вдосконалення методології фінансового обліку. • Роль бухгалтера у формуванні облікової політики підприємства. • Сутність та зміст облікової політики підприємства. • Нормативно-правове регулювання облікової політики. • Види облікової політики. • Порядок змін облікової політики на підприємстві та її наслідки. • Структура облікових служб і їх основні завдання. • Форми організації бухгалтерського обліку. • Особливості організації обліку в умовах воєнного стану. Завдання: • Скласти проект наказу новоствореного підприємства про облікову політику..

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		• Охарактеризуйте чинники, що впливають на формування облікової політики підприємства. Покажіть, який вплив має облікова політика на зміст фінансової звітності підприємства. • Розробити робочу інструкцію щодо складання документа структурного підрозділу • Розробити графік документообігу . • Сформулювати пропозиції щодо адаптації обліку в умовах воєнного стану.
4	Організація обліку основних засобів	Ключові питання: • Визнання, класифікація та оцінка основних засобів. • Облік надходження, вибуття, модернізації та зносу основних засобів. • Специфіка обліку рухомого складу та інфраструктурних об'єктів. • Організація матеріальної відповідальності. • Особливості обліку основних засобів в умовах воєнного стану, втрати та відновлення активів. Завдання: • Визначити об'єкти обліку основних засобів на підприємствах залізничного транспорту. • Визначити порядок нарахування зносу та амортизації та скласти наказ про методи нарахування амортизації та строки корисного використання (експлуатації) та ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів. • Сформулювати систему документування господарських операцій та документообігу. • Розробити рекомендації щодо обліку активів в умовах воєнного стану
5	Організація обліку запасів	Ключові питання: • Класифікація та оцінка запасів на підприємствах залізничного транспорту. • Облік надходження, використання та вибуття запасів. • Документальне оформлення складських операцій та контроль за збереженням запасів. • Організація матеріальної відповідальності. • Особливості організації обліку запасів в умовах воєнного стану: нормування, втрати, знецінення, пошкодження та документальне підтвердження витрат і збитків.

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		Завдання: • Проаналізувати класифікацію і методи оцінки запасів на залізничному транспорті. • Визначити порядок обліку надходження, використання та вибуття запасів. • Сформувати систему документування господарських операцій та документообігу. • Відобразити в обліковій політиці облік транспортно-заготівельних витрат та методи оцінки запасів при їх вибутті • Розробити рекомендації щодо організації обліку запасів і запобігання втратам у умовах воєнного стану.
6	Організація обліку експлуатаційних витрат	Ключові питання: • Класифікація експлуатаційних витрат на підприємствах залізничного транспорту. • Облік витрат за видами перевезень, об'єктами калькулювання, статтями та елементами • Особливості організації обліку експлуатаційних витрат в умовах воєнного стану: додаткові витрати через пошкодження інфраструктури, простої та забезпечення безперервності перевезень. Завдання: • Проаналізувати структуру експлуатаційних витрат залізничного транспорту. • Визначити порядок обліку витрат за видами перевезень . • Відобразити в обліковій політиці перелік і склад витрат, що формують виробничу собівартість ,перелік і склад змінних та постійних загальновиробничих витрат. • Сформувати базу розподілу постійних загальновиробничих витрат на ті, що включаються і ті, що не включаються до виробничої собівартості. • Розробити рекомендації щодо обліку витрат в умовах воєнного стану
7	Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості	Ключові питання: • Організація обліку грошових коштів на підприємствах залізничного транспорту. • Облік готівкових і безготівкових коштів.

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		• Контроль за касовою дисципліною та організація матеріальної відповідальності • Організація обліку дебіторської заборгованості та формування резерву сумнівних боргів. • Відображення грошових коштів та дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. • Особливості організації обліку в умовах воєнного стану. Завдання: • Скласти наказ про • Визначити порядок обліку руху готівкових і безготівкових коштів на рахунках. • Облік дебіторської заборгованості та відобразити в обліковій політиці порядок формування резервів під сумнівні борги. • Сформувати систему документування господарських операцій та графік документообігу • Розробити рекомендації щодо обліку грошових коштів і дебіторської заборгованості в умовах воєнного стану .
8	Організація обліку внутрішньогосподарських операцій	Ключові питання: • Особливості обліку внутрішньогосподарських розрахунків на залізничного транспорту. • Організація обліку розрахунків між структурними підрозділами • Порядок відображення внутрішньогосподарських операцій у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. • Контроль за взаєморозрахунками, узгодження внутрішніх оборотів і запобігання викривленню фінансових результатів. • Особливості обліку внутрішньогосподарських операцій в умовах воєнного стану. Завдання: • Визначити порядок обліку розрахунків між філіями та структурними підрозділами • Відобразити операції з обліку внутрішніх послуг і передачі ресурсів та відображення

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		цих операцій у фінансовій звітності. • Оцінити контрольні процедури щодо внутрішніх оборотів • Розробити рекомендації щодо організації обліку внутрішньогосподарських операцій у воєнних умовах
9	Облік забезпечень і зобов'язань підприємств залізничного транспорту	Ключові питання: • Поняття та класифікація забезпечень і зобов'язань на підприємствах залізничного транспорту. • Визнання, оцінка та документальне оформлення забезпечень і зобов'язань. • Контроль за своєчасністю погашення зобов'язань та виконанням умов забезпечень. • Особливості організації обліку в умовах воєнного стану: формування резервів під ризику, реструктуризація боргових зобов'язань, відстрочені платежі та забезпечення фінансової стійкості. Завдання: • Охарактеризувати порядок обліку забезпечень і зобов'язань на залізничному транспорті. • Визначити методи оцінки та визнання зобов'язань і резервів. • Відобразити в облікової політиці види забезпечень майбутніх витрат і платежів та порядок їх створення (за кожним видом забезпечення). • Розробити рекомендації щодо організації обліку зобов'язань і забезпечень в умовах воєнного стану.
10	Організація обліку розрахунків з персоналом.	Ключові питання: • Порядок обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах залізничного транспорту. • Нарахування основної та додаткової заробітної плати, доплат і надбавок. • Облік відпрацьованого часу, невідпрацьованого часу та преміювання. • Відрахування на соціальне страхування та облік податкових зобов'язань. • Документальне оформлення розрахунків з персоналом та відображення у фінансовій

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		звітності. • Особливості організації обліку розрахунків з персоналом в умовах воєнного стану: виплати за роботу в особливих умовах, простої, мобілізація працівників, забезпечення соціального захисту персоналу. Завдання: • Розробити положення про організацію оплати праці на залізничному транспорті. • Визначити порядок нарахування заробітної плати, доплат, надбавок , порядок обліку відпрацьованого та невідпрацьованого часу. • Сформувати систему документування господарських операцій та графік документообігу • Розробити рекомендації щодо організації обліку розрахунків з персоналом в умовах воєнного стану
11	Організація обліку доходів від перевезень та фінансових результатів.	Ключові питання: • Порядок обліку доходів від перевезень на підприємствах залізничного транспорту. • Вплив тарифного регулювання на формування доходів та собівартості перевезень. • Визначення фінансових результатів діяльності та їх відображення у бухгалтерському обліку. • Особливості організації обліку доходів і фінансових результатів в умовах воєнного стану: непередбачувані зміни обсягів перевезень, збитки через пошкодження інфраструктури, державні та міжнародні компенсації. Завдання: • Порядок обліку доходів від перевезень на залізничному транспорті. • Визначити методику формування фінансових результатів та їх відображення у бухгалтерському обліку. • Документальне оформлення доходів і фінансових результатів. • Розробити рекомендації щодо організації обліку доходів та фінансових результатів у воєнних умовах

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
12	Організація внутрішнього контролю та ревізії.	Ключові питання: • Поняття, завдання та організаційна структура внутрішнього контролю на залізничному транспорті. • Методи і форми внутрішнього контролю за господарською діяльністю та бухгалтерським обліком. • Періодичність і порядок проведення інвентаризації • Організація проведення ревізій та аудиту на залізничному транспорті. • Особливості внутрішнього контролю та ревізії в умовах воєнного стану: контроль за використанням ресурсів, запобігання збиткам і втратам, забезпечення фінансової безпеки. Завдання: • Проаналізувати структуру та функції внутрішнього контролю на залізничному транспорті. • Визначати нормативну чисельність облікового персоналу • Розробити положення про структуру та функції внутрішнього контролю та посадові інструкції для облікового персоналу • Скласти наказ про проведення інвентаризації • Скласти план та програму ревізії та аудиту. • Скласти аудиторський висновок. • Розробити рекомендації щодо організації внутрішнього контролю та ревізії в умовах воєнного стану для забезпечення фінансової стійкості підприємства.
13	Фінансова та управлінська звітність	Ключові питання: • Поняття фінансової та управлінської звітності на підприємствах залізничного транспорту. • Мета та завдання фінансової звітності: формування достовірної інформації для управлінських рішень і контролю. • Основні форми фінансової та управлінської звітності та порядок їх складання. • Взаємозв'язок бухгалтерського обліку та звітності для прийняття управлінських рішень.

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		• Особливості складання звітності в умовах воєнного стану. Завдання: • Проаналізувати структуру фінансової та управлінської(галузевої) звітності на залізничному транспорті. • Ознайомитися з формами та вимогами до складання звітності. • Відобразити в облікової політиці спосіб складання звіту про рух грошових коштів (прямий або непрямий) • Скласти фінансову звітність структурного підрозділу залізничного транспорту. • Опрацювати фінансову, управлінську й податкову звітність залізничного транспорту • Визначити особливості відображення фінансових результатів в умовах воєнного стану. • Розробити рекомендації щодо забезпечення достовірності та своєчасності фінансової та управлінської звітності в специфічних умовах діяльності підприємства
14	Автоматизація та цифровізація бухгалтерського обліку на залізниці	Ключові питання: • Поняття та значення автоматизації та цифровізації бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту. • Системи автоматизованого обліку, їх структура та функціональні можливості. • Використання сучасних інформаційних технологій для обробки бухгалтерської інформації та формування звітності. • Вплив цифровізації на достовірність, оперативність та контроль облікових даних. • Особливості організації автоматизованого обліку в умовах воєнного стану: безпека даних, резервування інформації, забезпечення безперервності обліку та звітності. Завдання: • Проаналізувати сучасні інформаційні системи бухгалтерського обліку на залізничному транспорті. • Ознайомитися з методами цифровізації формування фінансової та управлінської

№	Тема практичного заняття	Ключові питання та завдання практичного заняття
		звітності. - Визначити заходи щодо захисту інформації та забезпечення безперервності обліку в умовах воєнного стану. - Розробити рекомендації щодо впровадження та оптимізації автоматизованих систем обліку для підвищення ефективності управління ресурсами підприємства.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Вид роботи	Сутність
Опрацювання теоретичного матеріалу	Самостійне вивчення основних понять, категорій і механізмів страхування; аналіз законодавчих актів та нормативних документів; опрацювання рекомендованої літератури, електронних ресурсів і матеріалів, необхідних для засвоєння тем освітньої компоненти.
Підготовка до практичних занять	Опрацювання методичних вказівок; виконання розрахункових завдань, аналіз ситуаційних завдань і практичних прикладів; підготовка до обговорення тем і проблем обліку; аналіз законодавчих змін та актуальних подій у сфері обліку.
Виконання індивідуальних завдань	Розроблення аналітичних або дослідницьких робіт; підготовка презентацій, порівняльних оглядів, аналітичних записок ; виконання курсової роботи
Підготовка до підсумкового контролю	Систематизація та узагальнення знань з усіх тем курсу; повторення ключових понять, законодавчих норм та практичних аспектів; виконання тестових і ситуаційних завдань; підготовка до комплексного оцінювання результатів навчання у формі заліку.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема	Лекції, год	Практичні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
Тема 1. Предмет, завдання та нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку на підприємствах залізничного транспорту	1	2	5/6	8/6
Тема 2. Організаційно-економічна характеристика залізничного транспорту та особливості діяльності.	1	2	6/10	9/10

Тема 3. Організація системи бухгалтерського обліку та формування облікової політики.	1/1	3/2	12/12	16/15
Тема 4. Організація обліку основних засобів	1/1	2	12/14	15/15
Тема 5. Організація обліку запасів	1	2	12/12	15/12
Тема 6. Організація обліку експлуатаційних витрат	1/1	2/2	10/12	13/15
Тема 7. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості	1	2	10/12	13/12
Тема 8. Організація обліку внутрішньогосподарських операцій	1/1	2/1	10/12	13/14
Тема 9. Облік забезпечень і зобов'язань підприємств залізничного транспорту	1/1	2/2	10/12	13/15
Тема 10. Організація обліку розрахунків з персоналом.	2/1	3/1	10/12	15/14
Тема 11. Організація обліку доходів від перевезень та фінансових результатів.	1/1	2/1	12/12	15/14
Тема 12. Організація внутрішнього контролю та ревізії.	1/1	2/1	10/12	13/14
Тема 13. Фінансова та управлінська звітність	1	2	10/14	13/14
Тема 14. Автоматизація та цифровізація бухгалтерського обліку на залізниці	1	2	6/10	9/10
Всього	15/8	30/8	135/164	180/180

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу УкрДУЗТ (<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/polozhennja-pro-oopnova-redakcija-2024.pdf>)

При викладанні освітнього компонента для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Формою підсумкового контролю є залік. Форма проведення семестрового заліку – електронне тестування. При проведенні підсумкового контролю у

формі електронного тестування використовується набір тестових завдань, які містяться в базі електронних курсів системи дистанційного навчання Moodle для перевірки знань здобувачі освіти.

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Реальні результати навчання здобувача ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії здобувача для демонстрації досягнення результатів навчання відповідно до Положення про контроль і оцінювання якості знань здобувачів в УкрДУЗТ (<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>) та Порядку проведення заліково-екзаменаційної сесії в умовах воєнного стану https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/porjadok_sesija_vijskovij-stan.pdf

Максимальна кількість балів за модуль					
Поточний контроль		Модульний контроль (тести)		Сума балів за модуль	
до 60		до 40		до 100	
Поточний контроль				5 семестр	
1 Виконання поточних завдань Складові: ● активність на заняттях (лекціях, практичних заняттях) ● аналіз ситуації та ідентифікація проблеми; ● аргументація та логічність запропонованого рішення ● здатність інтерпретувати нормативні положення у контексті конкретної задачі; ● аналітичність, аргументованість висновків ● оформлення роботи та дотримання вимог				0 – 20 0-4 0 -4 0-8 0-3 0-2 0-1	
2 Виконання практичних робіт протягом модулю Складові: ● розуміння теоретичного матеріалу; ● правильність і повнота виконання розрахунків; ● здатність інтерпретувати нормативні положення у контексті конкретної задачі; ● аналітичність, аргументованість висновків ● оформлення роботи та дотримання вимог				0 – 20 0 -4 0-10 0-3 0-2 0-1	
3 Поточне тестування				0 – 20	
підсумок				має 60	
Визначення назви за державною шкалою(оцінка)		Визначення назви за шкалою ECTS		За 100-бальною шкалою	ECTS оцінка

відмінно – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
добре – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
задовільно - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
незадовільно - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УкрДУЗТ (<https://kart.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/05/polozhennja-pro-oop-nova-redakcija-2024.pdf>) прозорість, неупередженість оцінювання досягнень здобувачів є одним із принципів забезпечення якості освітнього процесу

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту (далі – Університет) <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrdutzt-2021.pdf>

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поясніть поняття, предмет та завдання організації обліку і контролю на підприємствах залізничного транспорту та їх роль у системі управління.
2. Розкрийте місце бухгалтерського обліку у процесі прийняття управлінських рішень і контролю за використанням ресурсів.
3. Назвіть основні нормативно-правові акти, стандарти та внутрішні регламенти, що регламентують організацію обліку на залізничному транспорті.

4. Поясніть значення облікової політики та її вплив на достовірність і своєчасність фінансової та управлінської звітності.
5. Опишіть структуру облікових служб, їх завдання та взаємозв'язок між централізованою, децентралізованою та змішаною формами організації обліку.
6. Розкрийте організацію обліку основних засобів, рухомого складу та інфраструктурних об'єктів, а також порядок нарахування амортизації і обліку модернізації.
7. Поясніть організацію обліку запасів, матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів, а також контроль за їх збереженням і раціональним використанням.
8. Опишіть облік експлуатаційних витрат, формування собівартості перевезень і розподіл витрат за центрами відповідальності.
9. Розкрийте організацію обліку доходів від перевезень і формування фінансових результатів підприємств залізничного транспорту.
10. Опишіть облік грошових коштів, безготівкових розрахунків та дебіторської заборгованості, контроль за рухом коштів і резерви під сумнівні борги.
11. Поясніть організацію обліку внутрішньогосподарських операцій і розрахунків між структурними підрозділами, внутрішніх послуг та передачі ресурсів.
12. Опишіть облік забезпечень і зобов'язань, формування резервів та контроль за їх виконанням.
13. Розкрийте порядок обліку розрахунків з персоналом, нарахування основної та додаткової заробітної плати, премій, доплат і соціальних відрахувань.
14. Опишіть організацію внутрішнього контролю та проведення ревізій, методи перевірки достовірності обліку і контролю господарських операцій.
15. Поясніть порядок формування фінансової та управлінської звітності, взаємозв'язок бухгалтерського обліку і звітності для прийняття управлінських рішень.
16. Розкрийте роль автоматизації та цифровізації бухгалтерського обліку, використання інформаційних систем для підвищення достовірності та оперативності обліку.

17. Поясніть особливості організації обліку та контролю в умовах воєнного стану: документальне підтвердження втрат, контроль ресурсів, забезпечення фінансової стійкості та соціального захисту персоналу.
18. Поясніть значення принципів академічної доброчесності при вивченні освітнього компонента «Організація обліку та контролю на підприємствах залізничного транспорту».
19. Які основні етичні принципи повинен дотримуватися бухгалтер у своїй професійній діяльності?
20. Як набута кваліфікація з бухгалтерського обліку може сприяти сталій кар'єрі та професійному розвитку в умовах відновлення економіки України?

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 16.07.1999 р. №996 – XIV зі змінами і доповненнями. URL : zakon.rada.gov.ua/go/996-14
2. План рахунків активів, зобов'язань, капіталу і господарських операцій АТ « Укрзалізниця» [Електронний ресурс]: [Наказ Мінфіну України від 30.11.99 № 291, зі змінами прийняття від 30.12.2015 № 103
3. Національні Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / За редакцією проф. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. -Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с17.
5. Фінансовий облік [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.Ф. Голов , В.М. Костюченко, І.Ю. Кравченко, Г.А. Ямборко. - К.: Лібра, 2005. - 976с.

Додаткова література:

6. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність[Текст]: підруч. /Н.М. Ткаченко. - 3-тє вид., доповн. і переробл. - К.: Алерта, 2008. - 925 с.
7. Глушач Ю.С. Фінансова звітність за П(С)БО. Навчально–методичний посібник. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
8. Сук Л.К. Фінансовий облік [Текст]: Навч. посіб. для дистанц. навч., для студ. ВНЗ / Л.К. Сук, П.Л.Сук . - К.: Університет «Україна», 2007. - 453с.

9. Номенклатура витрат з основних видів економічної діяльності залізничного транспорту України, 2021 рік.

Інтернет-ресурси:

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Електроний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України);
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 5 <http://www.dfp.org.ua/> Інтернет-сайт Нацкомфінпослуг

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення. На навчальних заняттях здобувачі повинні мати: гаджети з можливістю підключення до Інтернету; перевірений доступ до застосунків Microsoft Office: Moodle; Zoom; інстальований на ПК та /або мобільних гаджетах пакет програм Microsoft Office (Word, Excel, Power Point); активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@ kart.edu.ua) на Office365.

Інформаційне забезпечення: конспект лекцій, електронна бібліотека навчальної літератури, презентації окремих тем, банк тестів, методичні вказівки до вивчення дисципліни для здобувачів

ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Кірдіна О.Г., професор кафедри фінансів, обліку і аудиту

ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

<i>Засідання кафедри Ф,ОіА</i>	<i>Протокол № 1 від 29.08.2025р</i>	